



Mini-interventio auttaa, rakenteinen kirjaaminen kannattaa

Mini-interventio on ehkäisevien palveluiden perusmenetelmä

On tärkeää, että päihteiden riskikäyttö, tupakka- ja nikotiini-tuotteiden käyttö ja haitallinen rahapelaaminen tunnistetaan varhain: se edistää asiakkaan ja hänen lähipiirinsä terveyttä ja hyvinvointia, vähentää sairastavuutta ja tukee työssä jaksamista. Mini-interventio tarjoaa ammattilaiselle mahdollisuuden tarkastella käsillä olevaa tilannetta ja tarpeita yhdessä asiakkaan kanssa.

Mini-interventio on tutkitusti kustannus-
tehokas menetelmä.

Rakenteinen kirjaaminen tuo palvelutarpeet näkyviksi

Päihteiden, tupakka- ja nikotiini-tuotteiden sekä rahapelaamisen kartoittamisen ja mini-intervention rakenteinen kirjaaminen tarjoaa järjestelmätason tietoa ehkäisevien palveluiden toimivuudesta; missä ja kuinka paljon käyttöä kartoitetaan ja tehdäänkö tarvittaessa mini-interventio. Tietoa tarvitaan palveluketjujen ja -kokonaisuuksien kehittämiseen ja resurssijohtamiseen.

Ehkäisevän työn vaikuttavuuden ja kustannushyötyjen esittäminen edellyttää vankkaa tietopohjaa.

Kirjaamisen hyödyt eri tahoille



Asiakas



Ammattilainen



Asiakkaan kohtaaminen

Ammattilainen ja asiakas voivat yhdessä seurata ja arvioida asiakkaan tilannetta, ja ammattilainen voi arvioida omaa työtään.

Palveluiden ja prosessien johtaminen ja kehittäminen

Operatiivinen johto voi seurata ja arvioida päätösten ja suunnitelmien toteutumista ja kehittää palveluketjuja ja -kokonaisuuksia. Tiimitasolla kirjaamisesta saatava tieto antaa mahdollisuuden tukea ja tarvittaessa ohjata työntekijöiden perustyötä.

Resurssien johtaminen

Tieto ohjaa strategian ja palveluiden suunnittelua ja johtamista

Valtakunnallinen tuki ja ohjaus

Kirjaamisesta saadun tiedon pohjalta palveluita voidaan kehittää valtakunnallisesti ja tukea alueiden yhdenvertaisuutta.

Toimenpidekoodit puheeksioton ja mini-intervention
kirjaamiseen terveydenhuollossa¹

Puheeksiotto-toimenpiteen nimi ja koodi	Kartoittamisen väline
Alkoholin ongelmakäytön kartoitus IHA10	Alkoholin ongelmakäytön AUDIT- tai AUDIT-C SADD -testi
Tupakka- ja nikotiini-kartoitus IHA11	HSI-testi
Kannabiksen käytön kartoitus IHA12	CAST CUDIT
Muiden huumeiden käytön kartoitus IHA13	DUDIT DAST20 SDS
Rahapeliongelman kartoitus IHA14	BBGS-lyhyttesti sekä (jos edelliseen yksi tai useampi kyllä-vastaus) rahapeli-riippuvuuden vakavuutta kartoittava PGSI-testi

Mini-interventio-toimenpiteen nimi ja koodi	Toimenpiteen kuvaus
Alkoholimini-interventio IHA21	Mini-interventio Käypä hoito -suosituksen sisältöisenä
Nikotiinimini-interventio IHA22	Mini-interventio Käypä hoito -suosituksen sisältöisenä
Muun toiminnallisen tai aineriippuvuuden mini-interventio IHA29	Muuhun toiminnalliseen tai aineriippuvuuteen liittyvä mini-interventio (esim. rahapelaaminen tai huumeaineet)
Muun toiminnallisen tai aineriippuvuuden mini-interventio IHA29	Muuhun toiminnalliseen tai aineriippuvuuteen liittyvä mini-interventio (esim. rahapeli- tai huume-ongelma)
Muun toiminnallisen tai aineriippuvuuden mini-interventio IHA29	Muuhun toiminnalliseen tai aineriippuvuuteen liittyvä mini-interventio (esim. rahapeli- tai huume-ongelma)

¹ Sosiaalihuollon kirjaamiskäytännöistä löydät lisätietoa osoitteesta thl.fi/sosiaalihuollonkirjaaminen

Näin lähdet liikkeelle kirjaamisen kehittämisessä

Kartoitusten ja mini-intervention kirjaamisen käytännöt vaihtelevat alueittain ja eri palveluissa. Aloita seuraavista tehtävistä:

- Selvitä miten kirjaamista kehitetään alueellasi tällä hetkellä. Onko sitä varten olemassa yhteinen toimintamalli?
- Selvitä missä, miten ja mitkä ehkäisevän työn toimenpiteet kirjataan tällä hetkellä.
- Selvitä tarvitaanko asiakas- tai potilastietojärjestelmiin muutoksia tai päivityksiä.
- Varmista, että muutosprosessissa on mukana kaikki avaintoimijat, kuten tietohallinto, järjestelmävastaavat sekä johto ja kirjaava henkilöstö.
- Viestikää käyttöönnoton perusteet ja tavoitteet selkeästi. Mitä me hyödyimme tästä, miten asiakkaamme hyötyvät tästä.
- Viestikää käyttöönnoton tuloksista, kerätkää palautetta ja varmistakaa osaamisen kehittämisen ja ylläpidon edellytykset.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien valtionrahoituksen perusteeksi otetaan käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin eli HYTE-kerroin. Toimintaa ja tuloksia väestötasolla kuvaavat indikaattorit huomioidaan ensimmäisen kerran vuoden 2026 rahoituksen jaossa. Kertoimen yksi indikaattori kuvaa alkoholinkäytön mini-intervention toteutumista perusterveydenhuollon asiakkailta silloin, kun juomiseen liittyy haitta tai haittariski. Sen laskentaa varten tarvitaan rakenteisesti kirjatut AUDIT/AUDIT-C -pisteet ja tarvittaessa tehdyn mini-intervention toimenpidekoodi IHA21. Löydät indikaattorin Sotkanetissä (ind 3805).

Lisätietoja

thl.fi/puheeksiotto

Yhteystiedot

Minna Kesänen
minna.kesanen@thl.fi
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Teija Strand
teija.strand@thl.fi
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos